

III col·loqui internacional del projecte *Mimesi*

LA POÈTICA DE LA IL·LUSTRACIÓ: RAÓ & CÀNON

Universitat de Barcelona 6|7 octubre 2011

SUBLIM

Sublimità e tragedia in Vittorio Alfieri

(Sublimitat i tragèdia en Vittorio Alfieri)

Bernhard Huss (Universität Erlangen Nürnberg)

En la poètica i en l'obra literària de Vittorio Alfieri el concepte de sublim ha tingut una importància fonamental, que en l'àmbit de la recerca s'ha identificat de manera relativament satisfactòria. Tanmateix falta encara una investigació sistemàtica sobre aquesta qüestió. La ponència vol ser una primera contribució en aquesta direcció, centrada fonamentalment en les referències, de fet ben documentades, d'Alfieri al tractat *Del Sublim* de Longí. El concepte de sublim d'Alfieri s'analitza especialment en relació al relleu que té per a la seva concepció de la poètica de la tragèdia. El propòsit d'Alfieri sembla ser donar forma, a través de les remissions a Longí, a una poètica de la *grandesa* individualista, centrada en l'autor, que es transmet amb un llenguatge forçadament peculiar i violentament brusc. El resultat és, no solament una elaboració nova dels principis estructurals de la tragèdia, sinó, en sentit estilístic, també un llenguatge extrem i poc convencional.

Alfieri utilitza el text de Longí de diverses maneres. No solament s'interessa pels passatges centrats en l'autor i referits a l'estètica de la producció i de la recepció, sobretot destaca la dimensió retòrica i estilística del tractat. En aquest sentit, no actua des de la perspectiva teòrica sensualista, és a dir buscant un sublim percebut pels sentits, i ni tan sols posa els seus enunciats doctrinals en estreta relació amb el terror, com sí que fan altres teòrics del segle XVIII, en la línia de Dennis i Burke. Quan Alfieri parla del sublim, termes com ara el de terror tenen poc relleu. Transfereix el concepte longinià de sublim de manera més aviat integral, inclou la discussió dels aspectes estilístics i, per tant, també l'aspecte determinant de la retòrica tant en les seves conceptualitzacions del sublim com en la seva aplicació pràctica.

La ponència exposa, en primer lloc, els teoremes centrals del tractat *Del sublim*, en funció de la seva importància per al desenvolupament de la teoria d'Alfieri; en segon lloc, planteja la concepció alfieriana de l'autor, de la producció i de la recepció dels textos literaris sota el signe del sublim; a la part conclusiva, s'ocupa del sublim en la teoria de la tragèdia i en la praxis de la producció literària d'Alfieri, a partir de la seva *Antígona*.